

Hərəkət

Heydər Əliyev

BU SAYIMIZDA

İlk iştirak,
yüksek nəticə

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

Azərbaycan Respublikasının
Elm və Təhsil Nazirliyinin orqanı

28 oktyabr 2022-ci il
№42 (9000)

www.muallim.edu.az
muallim@edu.gov.az

Təhsil əməkdaşlığımızın əhəmiyyətli hissələrindən biridir

Əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi işinə xidmet edəcəyinə eminliyini bildirdi.

Qəbulu görə minnətdarlıq edən Mxeil Chcheneli dövlətimizin başçısının Gürcüstana səfərinin tarixi səfər olduğunu qeyd etdi və əlaqələrimizin genişləndirilməsində səfərin xüsusi önəm olduğunu daşıdığını dedi. Qonaq ölkələrimizin Təhsil və Elm nazirlikləri arasında çox səmərəli və uğurlu əməkdaşlığın hayata keçirildiyini bildirdi.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivi barədə fikir mübadiləsi aparıldı.

Prezident İlham Əliyev Gürcüstanın təhsil və elm nazirini qəbul edib

9000
“Azərbaycan müəllimi”

1934 → 2022

1934-cü il
sentyabrın 2-də
“Qommunist Məarifi”
adlı ilə nəşrə başlayan
“Azərbaycan müəllimi”
qəzeti bu gün
9000-ci nömrəsi ilə
oxucularının
görüşünə gəlib.

“Rəqəmsal bacarıqlar”

Hazırda algoritmik düşüncəyə, rəqəmsal seristələrə malik, İKT bacarıqları yüksək seviyyədə olan yeni nəsil formalamaqdadır ki, bu da Azərbaycan təhsilinin son illərdəki uğurlarından biri sayılır. XXI əsrin esas bacarıqlarını özündə cətivə edən, daha cəvik, pragmatik, müasir dövrün çəngürlərinə cavab verə bileyək, rəqəmsal texnologiyalara yiyələnmiş gənclərimiz olması şübhəsiz ki, ölkəmizdə giclü insan kapitalı və innovasiya məkanının yaradılmasına öz töhfəsini verəcəkdir. Mənətiq təfəkkür yüksək seviyyədə olan gənclərin IKT bacarıqlarının təməli isə məhz orta məktəblər-

da qoyulur və sonradan al təhsil dövründə daha da inkişaf edir, tekmilləşir.

Oktabrın 25-də Heydər Əliyev Mərkəzində Elm və Təhsil Nazirliyi və “Alqoritma” Beynəlxalq Təhsil Şirkətinin əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilən “Rəqəmsal bacarıqlar” layihəsinin 5 illik fəaliyyətinə həsr olunmuş tödbirdə də məhz öten müdəttər ərzində rəqəmsallaşma, programlaşdırma, İKT bilikləri sahəsində görülmüş işlər, olda olunan nöticələr diqqətə çatdırıldı.

⇒ Ardi soh.4

261 nəfər direktor təyin olunub

İyul ayından etibarən yerli təhsil idarəetmə orqanları tərəfindən sağdır sayı 500-dək olan ümumi təhsil müəssisələrinə direktor vəzifəsinə işə qəbul üzrə müsabiqəyə start verilib.

Müsabiqənin test imtahani mərhələsində namızedlərin test və əmək qanunvericiliyi üzrə bilikləri, təqnid oxu bacarığı və mənətiqi təfəkkürü yoxlanılıb. Müsahibə mərhələsində namızedlərin vəzifə üzrə nəzəri bilikləri, idarəetmə bacarıqları və şəxsi keyfiyyətləri qiymətləndirilir.

Müsabiqədə iştirak üçün 1962 namızəd müraciət edib, onlardan 261 nəfəri uğur qazanaraq direktor vəzifəsinə təyin olunub.

Müsər dövrü texnologiyası təsəvvür etmək mümkün deyil. Kommunikasiya vasitələri inkişaf etdiyək ona olan tələbat da dövrün əvvəlki illərindən daha da artı, yeni formaları yaranmağa başlayır. Bu əzili ilə beraber bir sira yenilik və özelliklər gətirir. Eyni zamanda, hər bir şəxşə diqqət tələb edən bezi məqamları da aşılır. Bunlardan en ənənəvi uşaqların davranışları, hərəkətləri, inkişaf proseslərinə təsir edən nüanslardır. Azyaşlı, elcədə yəniyətə uşaqlara zərər verən məlumatlar dan qorunması emiyyətin üzərində duran esas əhdəlikdir və bu məsuliyyətin güclənməsi üçün nələr etməliyik?

Mövzu ilə bağlı 25 oktyabr tarixində “Validide məktəbi” layihəsinin rehbəri və psixoloqu Tərənə Abdullayeva və pedaqoq Nərgiz Mecdilinin təqdimatında izleyicilərlə sual-cavab formatı əsasında qurulan program Elm və Təhsil Nazirliyinin “Instagram” sohifəsi üzərindən canlı yayılmışdır.

⇒ Ardi soh.5

Uşaqları
zərərli
informasiyalardan
necə qoruyaq?

İtalya-Azərbaycan Universiteti layihəsinin həyata keçirilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, ADA Universiteti ilə İtaliyanın beş aparıcı ali təhsil müəssisəsi — Luiss Guido Carli Universiteti, Romanian Sapienza Universiteti, Turin Politeknik Universiteti, Alma Mater Bolonya Universiteti, Milan Politeknik Universiteti arasında İtalya-Azərbaycan Universiteti üzrə akademik emməkənliliklərə dair imzalanmış sazişləri nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sistemimin təkmilləşdirilməsi və İtaliyanın tanınmış universitetləri ilə əlaqələrin genişləndiril-

məsi, eləcə də Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarına xaricə getmədən Azərbaycan Respublikasının ərazisində aparıcı ölkələrin ali təhsil standartları çərçivəsində keyfiyyətli təhsil almaq imkanının yaradılması məqsədilə qərara alıram:

1. İtalya-Azərbaycan Universiteti layihəsinə həyata keçirən ADA Universitetinə Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmahan Mərkəzinin keçirdiyi qəbul imtahanlarının nöticələri əsasında tələbə seçimini müstəqil aparmaq hüququ verilsin.

2. Müəyyən edilsin ki, ADA Universiteti İtalya-Azərbaycan Universiteti çərçivəsində töbinq etdiyi təhsil proqramlarını İtalya Respublikasının ali təhsil müəssisələrinin akademik standartlarına uyğun qurmaq və idarə etmək hüququna malikdir.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə:

3.1. İtalya-Azərbaycan Universiteti layihəsinə colb olunması ilə əlaqədar ADA Universitetinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və əməliyyat xərcinin müstəqil aparmaq hüququ verilsin.

lorının maliyyələşdirilməsi məsələlərini həll etsin;

3.2. İtalya-Azərbaycan Universiteti layihəsi çərçivəsində kadr hazırlığı aparılan ixitasları və təhsil alan tələbələrin sayını hər il müəyyən etsin;

3.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 21 oktyabr 2022-ci il

**i.Ə.Həbibbəylinin
Azərbaycan Milli Elmlər
Akademiyasının prezidenti
vəzifəsinə təsdiq edilməsi haqqında**

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2014-cü il 11 dekabr tarixli 386 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nizannamesi"nin 9.2-ci bəndində uyğun olaraq

qərara alıram:

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının ümumi yığıncağında Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti seçilmiş İsa Əkbər oğlu Həbibbəyli bu vəzifəyə təsdiq edilsin.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 26 oktyabr 2022-ci il

İlk iştirak, yüksek nəticə

Avropa Qızlar İnformatika Olimpiadasında medal qazanan məktəblilərimizin uğur hekayəsi

Azərbaycan məktəblilərinin beynəlxalq bilik yarışmalarında qazanmışları ugurlar iləbil artmaqdadır. Məktəbli qızlarımızın ilk dəfə olaraq "EGOI 2022" - Avropa Qızlar İnformatika Olimpiadasında uğurlu iştirakı bu estafetin məntiqi davamıdır. Belə ki, 16-23 oktyabr 2022-ci il tarixlərində Türkiyənin Antalya şəhərində təşkil edilən beynəlxalq müsabiqədə ölkəmiz dörd məktəbli qızdan ibarət komanda ilə temsil olunub. 2 gün davam edən "EGOI 2022" Beynəlxalq Olimpiadasında iştirakçılar 5 saat ərzində 4 algoritmiç məsələ həll etməye çalışılar və bunun üçün daha öncə öyrəndikləri alqoritmələri tətbiq ediblər. Söyüdənən yarışda məktəblilərimiz uğurla çıxış edərək 1 gümüş və 1 bürünc medal qazanıblar.

Məlumat üçün qeyd edək ki, bu olimpiadada məqsədi həm informatika fənninə qarşı qızların marağının artırılması, həm də İnformasiya Texnologiyaları sahəsinə xanımların cəlb olunması onların gələcək mütəxəssis kimi yetişdirilməsidir. 2017-ci ildən etibarən Azərbaycan məktəblilərinin informatika fənni üzrə beynəlxalq olimpiadalarala hazırlıq prosesi "AzerCell" MMC-nin Elm və Təhsil Nazirliyi ilə tərəfdəşlılıq çərçivəsində həyata keçirilir. Bu müddət ərzində ölkəmizi temsil edən məktəblilərimiz müxtəlif miqyaslı beynəlxalq olimpiadalararda uğurla çıxış edərək 2 qızıl, 12 gümüş, 26 bürünc olmaqla, ümumilikdə 40 medal qazanıblar.

Elm və Təhsil Nazirliyinin birbaşa tabeliyindəki Gəncə şəhər Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin şagirdi Fidan Hüseynova (11-ci sinif) gümüş, Bakı şəhəri Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin şagirdi Fidan Qarayeva (11-ci sinif) isə bürünc medal qazanıb.

"EGOI 2022" - Avropa Qızlar İnformatika Olimpiadasında medallar qazanaraq bizlər qurur hissi yaşıdan məktəbli qızımızı daha yaxından tanıyaq.

Fidan Hüseynova,
Gəncə şəhər Fizika, riyaziyyat və
informatika təmayüllü liseyin
11-ci sinif şagirdi

"Mən 2006-ci ilin oktyabrında Gəncə şəhərində anadan olmuşam. 2012-ci ildə M.Mehdizadə adına 4 sayılı tam orta məktəbin rus bölməsinə getmişəm. İlk müəllimim Ayton Qəribova olub. Elə ibtidai sinifdə riyaziyyat fənninə böyük maraq göstərirdim. 7-ci sinifdə oxuyarken fizika fənni üzrə keçirilən Respublika Fənn Müsabiqəsində iştirak edib birinci mərhələdə Gəncə şəhəri üzrə birinci yerə layiq görüldüm. Bu noticaya əsasən, Gəncə şəhər Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin 8-ci sinifdə oxumağa şans qazandım

və hazırda həmin liseyin 11-ci sinif şagirdiyim.

Liseyimizin direktoru Rəşad Qədirov hər zaman uşaqları olimpiyadada iştirak etməyə həvəslenirdi və mən informatika fənni üzrə olimpiyadaya qatılmaq qərarı verdim. Yarımfinal mərhələsini keçdiğindən sonra pandemiya ilə əlaqədar final mərhələsi uzadıldı və mən hazırlaşmaq üçün daha çox vaxt qazandım. Bunun sayısında 8-ci sinifdə oxumağıma baxmayıaraq, Respublika Fənn Olimpiadasında informatika fənni üzrə 9-cu siniflərə yarışıb qızıl medal qazandım. Olimpiyada ilk addımlarımı atmağa daha öncə Respublika və beynəlxalq olimpiadalarda yer tutmuş qardaşım Əziz Hüseynov dəstək olub. 2020-ci ildə ilk dəfə olaraq Beynəlxalq EJOI - İnformatika üzrə Avropa Gənclər Olimpiadasında iştirak etdim və az balla medalı qazandım. 9-cu sinifdə yenə Respublika Fənn Olimpiadasına qatılıb qızıl medal qazandım. 10-cu sinifdə oxuyarken ilk dəfə olaraq Beynəlxalq medallarımı qazandım. ITI-Informatika üzrə Beynəlxalq Payız Turniri üzrə gümüş medal; Azərbaycan Respublikası tərəfindən keçirilən ilk Lütfi Zade adına Beynəlxalq Olimpiadasında bürünc medal; Yeniyetmələr arasında keçirilən info (1) Cup beynəlxalq yarışmasında gümüş me-

dal; IZhO - Zhautykov Beynəlxalq Olimpiyadasında bürünc medal. Həmçinin, 10-cu sinifdə Respublika Fənn Olimpiyadasında iştirak edərək qızıl medalı layıq görüldüm.

"EGOI 2022" - Avropa Qızlar İnformatika Olimpiyadası bizdə çox müsbət təsəssüratlar doğurdu. Bizim ölkəmiz ilk dəfə idi ki, bəlli olimpiadada iştirak edirdi. Olimpiyadın doğma Türkiyə Respublikasında keçirilməsi də çox sevindirici hal idi. Biz orada çox gözəl qarşılaşdıq və 1 heftə ərzində fərqli ölkələrdən yeni dostlar qazandıq. Menin uğurlu nüfuzlu təqdimatı təqdim etdəm. Həmçinin 11-ci sinifdə qızıl medalı qazandıq. Menin hərəfələrə dəstək olan liseyimizin direktoru Rəşad Qədirov, informatika müəllimlərimiz Rəşad Memmedov və Rahim Məmmədli xüsusi minnətdarlığını bildirirəm. Daha öncə olimpiyadalarda yer qazanmağıma baxmayıaraq, bu olimpiyada dəfə özəl idi. Çünkü mən ilk dəfə canlı olaraq bayraqımızı digər ölkələrin bayraqları arasında ucalddım!

Gələcəkdə təhsilimi komüütər elmləri sahəsində davam etdirəcəyəm. Dünyanın nüfuzlu universitetlərinə birinə qəbul olmaq və təhsilimi komüütər elmləri sahəsi üzrə təkmilləşdirib ölkəmə və milletimə faydalı bir mütəxəssis kimi geri qayıtmış istəyirəm".

**"Bu, mənim informatika
üzrə ilk beynəlxalq olimpiyada
medalımdır"**

Fidan Qarayeva,
Bakı şəhəri Fizika, riyaziyyat və
informatika təmayüllü liseyin
11-ci sinif şagirdi

"Mən 2005-ci ilin sentyabrında Meksikada anadan olmuşam və 13 yaşma qədər orada yaşaydım. Atam riyaziyyatçıdır və Meksikada universitet müəllimidir. Təxminən 4 il bundan əvvəl ailəmiz Azərbaycana qayitmağa qərar verib. Hazırda mən Bakı şəhəri Fizika, riyaziyyat və informatika təmayüllü liseyin 11-ci sinif şagirdim.

"EGOI 2022" - Avropa Qızlar İnformatika Olimpiyadası bizdə çox müsbət təsəssüratlar doğurdu. Bizim ölkəmiz ilk dəfə idi ki, bəlli olimpiadada iştirak edirdi. Olimpiyadın doğma Türkiyə Respublikasında keçirilməsi də çox sevindirici hal idi. Biz orada çox gözəl qarşılaşdıq və 1 heftə ərzində fərqli ölkələrdən yeni dostlar qazandıq. Menin uğurlu təqdimatı təqdim etdəm. Həmçinin 11-ci sinifdə qızıl medalı qazandıq. Menin hərəfələrə dəstək olan liseyimizin direktoru Rəşad Qədirov, informatika müəllimlərimiz Rəşad Memmedov və Rahim Məmmədli xüsusi minnətdarlığını bildirirəm. Daha öncə olimpiyadalarda yer qazanmağıma baxmayıaraq, bu olimpiyada dəfə özəl idi. Çünkü mən ilk dəfə canlı olaraq bayraqımızı digər ölkələrin bayraqları arasında ucalddım!

Informatikadan əsas hazırlığı Beynəlxalq Olimpiyada Mərkəzində keçmişəm. Döşələri biza Rəşad Məmmədov və Rahim Məmmədli deyirdi. Komanda rəhbərimiz Rəşad Məmmədov və İbrahim Tağızadə idi. Buradan onlara dərin təşəkkürümüz bildirirəm. Gələcək təhsilim haqqında hələq qədəq bir qərarım yoxdur. Hər halda, seçəcim yoxsun riyaziyyat və komüütər elmləri ilə bağlı olar".

Fidanları qazandıqları uğur münasibətilə ərəkən təbrik edirik və onlara daha böyük zirvələri fəth etməyi arzuluyırıq.

Lamiya ƏLİMƏRDANOVA

Azərbaycan - Gürcüstan təhsil əlaqələri genişlənir

Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixail Çxenkeli Azərbaycanda səfərdə olub

Oktjabrın 24-dən Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixail Çxenkeli Azərbaycanda səfərdə olub.

Səfər çərçivəsində Mixail Çxenkeli Fəxiyabam ziyarət edərək ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsini yad edib, məzarı ömürə gül dəstələri qoyub. Nazir görkəmli of-taliməq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevannan da məzarını ziyarət etdi. Sonra Şəhidlər xiyabanında Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsi anılıb, məzarları üzərinə qərənfillər düzüldüb.

Daha sonra nazir Bakı Avropa Liseyində olub, müəssisədə yaradılan şəraitle tənşiqdən sonra, liseyin rəhbərliyi ilə görüşərək iki ölkənin ümumi təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlığın perspektivlərini müzakirələndirilib.

Mixail Çxenkeli həmçinin Bakı Dövlət Universitetini (BDU) ziyarət edərək rektor

Elçin Babayevlə görüşüb. Görüş zamanı BDU-nun Gürcüstanın ali təhsil müəssisələri ilə six əməkdaşlıq əlaqələrinin mövcudluğunu vurğulayıb və daha da genişləndirilməsinə dair tekliflər səsləndirilib.

Nazir BDU-da gürcü dilini öyrənən tələbələrlə görüşərək onların suallarını cavablandırıb və tələbələrin gürcü dili üzrə biliq səviyyəsindən məmənunluğunu ifadə etdi.

Həmin gün Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixail Çxenkeli Azərbaycana səfəri çərçivəsində Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində olub. Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru selahiyətlərini icra edən Ceyhun Karəmov son illərdə ölkəmizdə peşə təhsili sahəsində aparılan islahatlar və əldə olunan nailiyyətlər haqqında məlumat verib.

Görüş zamanı nazir mərkəzdə tədris edilən proqramlar haqqında məlumatlandırılıb və yaradılan şəraitlə tanış olub. Mixail Çxenkeli peşə təhsilinin inkişafının öz ölkəsində prioritet istiqamətlərindən biri olduğunu qeyd etdi, iki ölkə arasında bu sahədə əməkdaşlıq üçün geniş imkanların mövcudluğunu vurğulayıb.

Daha sonra Çxenkeli ilə Diasporla iş üzrə Dövlət Komitəsində görüş keçirilib. Komitə

pedagoji heyət üçün ixtisasarturma təlimləriňin təşkili, habelə iki ölkənin ali təhsil müəssisələri arasında birbaşa əlaqələrin genişləndirilməsi ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Gürcüstanın təhsil və elm naziri Mixail Çxenkeli Azərbaycana səfəri çərçivəsində Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzində olub. Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru selahiyətlərini icra edən Ceyhun Karəmov son illərdə ölkəmizdə peşə təhsili sahəsində aparılan islahatlar və əldə olunan nailiyyətlər haqqında məlumat verib.

Görüş zamanı nazir mərkəzdə tədris edilən proqramlar haqqında məlumatlandırılıb və yaradılan şəraitlə tanış olub. Mixail Çxenkeli peşə təhsilinin inkişafının öz ölkəsində prioritet istiqamətlərindən biri olduğunu qeyd etdi, iki ölkə arasında bu sahədə əməkdaşlıq üçün geniş imkanların mövcudluğunu vurğulayıb.

Gürcüstanın təhsil və elm nazirinin səfəri üçrə başa çatıb.

sədri Fuad Muradov Gürcüstanda yaşayan soydaşlarımızın rifahının Komitənin daim diqqət mərkəzində olduğunu bildirək onların təhsil hüquqlarının təmin olunmasının göləcəkdə Gürcüstanın inkişafına töhfə vermesi baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini nəzərə çatdırıb.

Səfər çərçivəsində qonaq ADA Universitetini ziyarət etdi və universitetin rektoru, professor Hafiz Paşayev ilə görüşüb. Qonağı universitetin fəaliyyəti, beynəlxalq standartlarla əsasən qurulan təhsil və tədris prosesi haqqında məlumat verilib.

Gürcüstanın təhsil və elm naziri Azərbaycan-Fransa Universitetində (UFAZ) də olub. Nazir UFAZ-nın müasir avadanlıqlarla təchiz olunmuş elmi-tədris laboratoriysi ilə tanış olub, universitetin tədris proqramları barədə məlumatlandırılıb.

Gürcüstanın təhsil və elm nazirinin səfəri üçrə başa çatıb.

Nazir Bərdədə vətəndaşları qəbul edib

Oktjabrın 27-də elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Bərdə, Ağcabədi, Ağdam, Tərtər, Füzuli, Xocavənd rayonları və Şuşa şəhərində qeydiyyatda olan sakinləri qəbul edib. Qəbulda qeyd olunan ərazilərdə müvəqqəti məskunlaşmış məcburi köçkünər de iştirak ediblər.

Qəbulda evvel ulu önder Heydər Əliyevin abidesi zi-yarət edilib, öntənə gül dəstələri düzüldüb.

Qəbulda vətəndaşlar, əsasən, müəllimlərin işə qəbulu və yerdeyişməsi, xarici diplomların tanınması, həmçinin digər məsələlərlə bağlı müraciətlər ediblər.

Elm və təhsil naziri qəbulu yazılmış vətəndaşları diqqətən dinləyib, her bir müraciətin operativ şəkildə araşdırılması, qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyi uyğun həlli istiqamətində nazirliyin iddiyyəti qurumlarının rəhbərlerinə təşşüratlar verib.

Məktəbdən kənar fəaliyyətlə bağlı müşavirə

Oktjabrın 27-də Gəncə-Daşkəsen bölgəsi üzrə Elm və Təhsil Nazirliyi sistemində fealiyyət göstərən məktəbdən kənar təhsil müəssisələrində mövcud vəziyyət və qarşıda duran vəzifelərə həsr olunmuş müşavirə keçirilib.

Tədbirdə elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov, Elm və Təhsil Nazirliyinin Məktəbdən kənar fealiyyətin teşkil səbəbinin, Gəncə-Daşkəsen Regional Təhsil İdarəsi və bölgə üzrə uşaq-gənclər inkişaf və idmanşahmat məktəblərinin, Gəncə şəhər idman liseyinin əməkdaşları iştirak ediblər.

Müşavirənin keçirilməsində məqsəd məktəbdən kənar təhsil sahəsinin mövcud vəziyyətinin öyrənilməsi və bu sahənin inkişafı yönündə müvafiq tədbirlərin müəyyənləşdirilməsindən ibarət olub.

Tədbirdə çıxış edən nazir müavini Firudin Qurbanov məktəbdən kənar təhsil müəssisələrinin qarşısına qoyulan vəzifelərden danışır. Nazir müavini bu təhsil müəssisələrinin fealiyyəti üçün nümunəvi şəraitin yaradılmasını vürgulayaraq ölkəmizdə bədən tərbiyəsi və idmana göstərilen dövlət qayışından, həmçinin görülen işsizlik səzəcək.

Çıxışının sonunda Firudin Qurbanov şagirdlərin məktəbdən kənar fealiyyətə colb olunması, məktəblərde təlim-tərbiyə prosesinin düzgün təşkili, nizam-intizam qaydalarına riayət edilmesi, təhlükəsizlik tədbirlərinin icrası işinin yaxşılaşdırılması və digər məsələlərlə bağlı müvafiq tövsiyə və təşşüratları verib.

Sonda müzakirələr aparılıb, müvafiq suallar cavablandırılıb.

Səfər çərçivəsində nazir müavini “Təhsil” Respublika idman Mərkəzinin Gəncə şəhər 1 nömrəli uşaq-gənclər idmanşahmat məktəbinin oraszınsızə apaların əsaslı temir-tikinti işləri ilə de tanış olub. Qeyd edilib ki, sözügedən müəssisənin tikinti işlərinin 2023-cü ilin sonuna dek yekunlaşdırılmasına nəzərdə tutulur.

MDU “Gələcək üçün bacarıqlar” layihəsi üzrə keçirilən tədbirdə təmsil olunub

Mingeçevir Dövlət Universiteti (MDU) Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmet və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin “Innovasiyalar Mərkəzi” tərəfindən həyata keçirilən “Gələcək üçün bacarıqlar” layihəsi çərçivəsində “Mentorun 72 saatı” adlı “Bootcamp” tədbirdə təmsil olunub. 3 gün davam edən tədbirdə MDU-nun 10 əməkdaşı iştirak edib.

Tədbirin açılışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmet və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Ülvi Mehdiyev, elm və təhsil nazirinin müşaviri Nican Məmmədli, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin rektoru Mustafa Babanlı, MDU-nun rektoru Şahin Bayramov və digər ali məktəblərin rəhbərləri iştirak ediblər.

Tədbirdə “Rəqəmsal dünyada yenilik”, “Şəbəkələşmə”, “Liderlik bacarıqları”, “Komandanın effektiv idarə olunması”, “Startup pitching”, “Mentorluq, texnika və mexanizmləri”, “Startapın həyatı dövrü”, “Təqdimat bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi”, “Maliyyə calb ediləsi strategiyaları”, “Emisional intellekt” və “İdeya müsabiqəsi - Innovativ məhsul inkişafı” mövzularında təlimlər, sonra isə komandalar üzrə iş təşkil olunub. Bununla yanşı, “Bilim Bakı” Mərkəzinin rəhbəri tərəfindən “Milli Texnoloji Hamlesi T3 Vakfi & Teknofest” haqqında məlumat verilib.

Qeyd edik ki, 2021-ci ilin aprel ayından həyata keçirilən “Gələcək üçün bacarıqlar” layihəsinin məqsədi innovasiya sahəsində kadr potensialının artırılması, təhsildə innovasiya fealiyyətinin dəsteklənməsi, innovativ ideyaların inkişaf etdirilmək üçün təhsil prosesində tələbələrə dəstek göstərilməsi və tələbələrin ölkənin texnologii inkişafında önemli rol oynayan keşf, ixifa sahəsine yönəldirilməsidir. MDU cari ilin aprelin 14-də müvafiq Anlaşma memorandumun imzalanması ilə sözügedən layihəyə qoşulub.

Uşaqların müdafiəsi mövzusunda regional konfrans

Oktyabrın 26-da “Azərbaycan Respublikasında məişət zorakılığı ilə mübarizəyə dair 2020-2023-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın icrasına dair Gəncə şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində “Cətin həyat şəraitində olan uşaqların müdafiəsi və yerli mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi” mövzusunda regional konfrans keçirilib.

Tədbir iştirakçıları əvvəlcə ulu önder Heydər Əliyevin abidəsinə ziyarət edib, önünə gül dəstələri düzüblər.

Tədbirdə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Elm və Təhsil Nazirliyinin, Baş Prokurorluğunun, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin, Daxili İşlər Nazirliyinin, Səhiyyə Nazirliyinin və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin rəhbər şəxsləri, həmçinin Gəncə, Göygöl, Samux, Şəmkir, Yevlax, Naftalan və Goranboy icra hakimiyyətlərində yaradılmış gender zorakılığı və uşaqlara qarşı zorakılıq üzrə monitörinq qruplarının rəhbərləri və məsul əməkdaşları iştirak ediblər.

Konfransda çıxış edən elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov deyib ki, “Azərbaycan Respublikasında məişət zorakılığı ile mübarizəyə dair 2020-2023-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın icrası istiqamətində Elm və Təhsil Nazirliyinin təşkilatı dəstəyi ilə mütəmadi olaraq ümumi, peşə, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində tədbir-

ması formallaşan bir şəxsiyyət üçün əsl təhlükə, cəmiyyətimiz üçün insani keyfiyyət itkiyi deməkdir.

Firudin Qurbanov deyib ki, “Azərbaycan Respublikasında məişət zorakılığı ile mübarizəyə dair 2020-2023-cü illər üçün Milli Fəaliyyət Planı”nın icrası istiqamətində Elm və Təhsil Nazirliyinin təşkilatı dəstəyi ilə mütəmadi olaraq ümumi, peşə, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində tədbir-

lər həyata keçirilir. Nazirliyin “Ümumi təhsil müəssisələrində əlverişli təlim və inkişaf mühitinin təmin edilməsi ilə bağlı Fəaliyyət Planı”na əsasən ümumtəhsil məktəblərində psixoloji xidmətin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlər, məktəb psixoloqları üçün isə təlimlər təşkil edilib.

“Məktəblinin dostu” pilot layihəsi barədə danışan nazir müaviniň sözlərinə görə, layihə təqdiməsi, həm tədris proqramlarına müvafiq

şerən və Sumqayıt şəhərlərində fəaliyyət göstəren 226 məktəbdə 400 nəfər “Məktəblinin dostu” işə celb edilib. Layihə ümumilikdə 400 min yaxın sağıldı əhatə edir.

Firudin Qurbanov diqqətə çatdırıb ki, zorakılıq hallarının qarşısının alınması istiqamətində Elm və Təhsil Nazirliyinin atlığı addımlar həm məarifləndirici tədbirlərin həyata keçirilməsini, həm tədris proqramlarına müvafiq

mövzuların daxil edilməsini, həm də yeniyetmə və gənclərə müvafiq praktiki bacarıqların aşlanması əhatə edir. Nazirlik təkcə zorakılıq halları ilə deyil, onu yaradan səbəblərlə mübarizəyə böyük önmə verir. Müəllimlər və sosial işçilər kimi peşəkar işçilər də zorakılığın aşkarlanması və aradan qaldırılması bacarıqlarının inkişafı ilə yanşı, ailələrə və yerli icmalarla zorakılıq hallarının qarşısını almağa dəstək verməlidir.

Daha sonra nazir müavini şagirdlərin təhlükəsizliyini təmin etmək və zorakılıqdan əziyyət çəkən uşaqların qorunmasına yönəlmüş “Zorakılıqsız məktəbimiz” programının hazırlanmasını təklif edib. Əlavə edib ki, bu cür proqramlar sayesində müəllimlərin məlumatlılığı artar, zorakılıq probleminin müzakirəsi daha açıq olar, gender stereotipləri aydın başa düşür.

Tədbirdə zorakılığa məruz qalmış uşaqların hüquq və mənəfələrinin qorunması, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş yardım və xidmətlərlə təmin edilməsi, bu sahədə qurumlararası əlaqələndirmənin gücləndirilməsi, zorakılıq tərəfdənlərə işin təşkili və mövcud boşluqların aradan qaldırılması istiqamətində çıxış və müzakirələr olub.

Qaydalarla bağlı ictimai müzakirə keçirilib

Oktyabrın 25-də Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutunda (ARTİ) Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən hazırlanın “Ümumi təhsil müəssisələrində şagird davranış qaydaları” və “Valideyn-məktəb münasibətlərin tənzimlənməsi üzrə təlimat”ın ictimai müzakirəsi keçirilib.

Görüşdə Elm və Təhsil Nazirliyinin, ARTİ-nin, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında İctimai Şuranın, Daxili İşlər Nazirliyinin, UNICEF-in, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin əməkdaşları, QHT nümayəndələri, ümumi təhsil müəssisələrinin rehberləri, müəllimlər, psixoloqlar və digər qanalar iştirak ediblər.

Şagirdlərin davranışı, fiziki təhlükəsizliyi, psixoloji sağlamlığı haqqında

Uşaqları zərərlə

informasiyalardan necə qoruyaq?

➡ Əvvəli səh.1

Mobil cihazlar
baxıcı rolunu oynayır

Psixoloq Tərənnəmə Abdullayeva bildirib ki, ilk olaraq, sual olunur ki, uşaqlar yeni texnologiyadan nə formada yaraların? Valideynlərin əksəriyyəti uşaqın ağlaşmasını, eləcə də, öz duyğularını, qayğısını, hayecanını idarə etmədiyi üçün uşaq telefon verir və onu susdurmamaq çalışır. Bu da uşaqda zamanla vərdiş halına çevirir. Biz hazırlıcaq ailələrdə yaşayırıq, uşaqlara qarşı nezarət mexanizmini artırırmış, onları gözümüzden uzağa qoymağə cesarət etmirik. Valideynlərlə səhərət zamani bu-

nun səbəbinin uşaqı qoruya bilməmə, idarə edə bilməmə, yanlış verdilərə sahib olma etmələmə düşünərək bu addımı atdıqlarını bildirirler. Əslində, onlar fiziki olaraq uşaqların yanındadırlar, bəzən valideyn olaraq psixoloji cəhdən onlara nəzarəti qəçərə bilir. Ümumiyyətə, müasir dövrde mobil cihazlar baxıcı rolunu oynayır. Müəyyən dərəcədə müasirlik özü ilə berabər problemlər də gətirir. İnternət ilk vaxtlarında hər bir valideyn internetin, kompüterin hər birinin evində olmasına, uşaqların maariflənməsi, oxuması, yeni tətbiqləri mənimləşməsinə cəhd göstərir. Lakin valideynlər yəni keşf olunmuş qurğuya təcrübəsi qolduları üçün uşaqları yönəldirir. Bu tətbiqi hər kə-

bilmedilər. Sonradan uşaqların bir qismi bunu yanlış istiqamətdə istifadə etməyə başlıdır. Günün çox vaxtında kompüter, mobil cihazların önündə olular, zorakılığın, sidədən təbliğ etdiyi müxtəlif oyun növlərinə, beynin fəaliyyətinə mənfi təsir göstərən informasiyalarda asudə vaxtlarını keçirdilər. Bu da validateynlərdə qayğı yaradır. Xüsusiyyətən saatlərlə telefonda cizgi filmləne baxan uşaqlarda dəqiqə əksikliyi, fokuslana bilməmə halları yaranır. Telefondan kənarlaşan kimi ətrafda baş verənləri beynin qəbul edə bilmir. Uşaq başlayır aktiv olmağı. Amerikalı psixiatrlər 0-3 yaşlı uşaqlara telefon veriləsini qəti qədəğən edirlər. Bu tətbiqi hər kə-

icra etsə bəşəriyyətdə daha sağlam uşaqlar böyüyər.

Biz sosial varlılığımız. Bizim hər birimizin ünsiyyətə, qəbul olunma telebatına ehtiyacımız var. Uşaqlar buna öz valideynləri ilə ödəyə bilməyəndə sosial səbəkələrə üz tuturlar. Belə ki, onlar sosial səbəkələrə əsl kimliyini gizlədərək özlərinə yeni imic, görkəm yaradırlar. Düzdür, onlar rəqəmsal dövriyyənin uşaqlarıdır. Biz onları bu platformanı qadağan edə bilmərik. Əgər bunu etsək, onları qəbul etməmiş olarıq. Bununla da biz özümüz də öyrənməli, yeni texnologiyani dərinəndə mənimləşməli və valideyn olaraq nəzarəti əldən buraxmamalıyıq. Onların sosial platformdan nece, hansı-

aspektində istifadə etdiyinə baxmalıyıq.

Biz nəyi qadağan edirik, ona qarşı maraqlı artır

Fikrə əlavə olaraq, pedagoq Nergiz Məcidli: “Biz nəyi qadağan edirik, ona qarşı maraqlı artır. Xüsusiyyətən valideynlərin olunduğu təqribən valideynlərin qəbul etdiyi məlumatla, görüntülü ilə bağlı diskussiya aparmalıdır. Ümumiyyətə, uşaqların göy ekranlara baxılmasının azalması, onların assosial, nitq ləngiməsinə görətib çıxarılan səbəblər engellənməlidir” - fikrələrin qeyd edib.

Təqribən valideynlərin uşaqla informasiya mübədiləsi aparmaşına şərait yaranacaq.

Son olaraq, o qeyd edib ki, biz özümüz demek olar ki, avtoritətlerdə böyükümüz. Lakin əksəriyyətən söz verdik ki, biz valideynlərimizdən fərqli olacaq. Uşaqımızı sərbəst, qadağasız böyüdəcəyik, beləcə də, qaydalar qurmadıq, verici olmağa başladıq. Uşaqın ani ağlaması ilə həyecanlaşdırıq, yaxşı vələyim olmamızı düşündür. Özümüzde liberal valideyn prosesində davranış və qarşılıqlı münasibətlərin tənzimlənməsi, ümumi təhsil müəssisələrinin rehberləri, müəllimlər, psixoloqlar və digər qanalar iştirak ediblər.

Şagirdlərin davranışı, fiziki təhlükəsizliyi, psixoloji sağlamlığı haqqında

läzmətli də usaqın əlinən alınır. Bu da azyaşlıda çəşqnlıq yaradır. O, rolinin, arzunun, isteyinin önəmli olmadığını düşünür. Bu kimi hərəkətlər uşaqda yanlış fikirlər yaratmağa, özgürən əksikliyinə görətib çıxır. Valideyn uşaqın telefonundan istifadə edən vaxtında yanında olmalıdır. Onun tək-tərəfi informasiya əldə etməsinə imkan verməli, onun qəbul etdiyi məlumatla, görüntülü ilə bağlı diskussiya aparmalıdır. Ümumiyyətə, uşaqların göy ekranlara baxılmasının azalması, onların assosial, nitq ləngiməsinə görətib çıxarılan səbəblər engellənməlidir” - fikrələrin qeyd edib.

İzleyicinin: “Necə edə bilerik ki, uşaqların bəzi programlara girişini onlar xəbəri olmadan qadağan edək?” -sualına psixoloq Tərənnəmə Abdullayeva cavab olaraq deyib ki, ugurlu insanlar özlərinə nəzarət edə bilən səsənlərdir. Bu, çox önemlidir ki, uşaqlar tək olun muddətdə də özlərinə kontrol edə bilməlidirlər. Bunu onlara aşılamaq lazımdır. Bəzi funksiyaları aktivləşdirək onları zərərlər informasiyalardan qoruya bilərik. Əgər zamanı, müəyyən ailə filtrlər programlarından istifadə edərək valideyn uşaqın nedən yararlanmasını, maraqlı dərslərini keşf etməsini təmin etmək və hiss etdirmədən nəzarəti də nizamət salarıq. Bəzən olur ki, sakitləşdirək üçün verilən telefon bizim is-

Tünzalə QULİYEVƏ

Professor Mahirə Nağıqızının şəir yaradıcılığında **ANA** obrazı

B

ayati ve nağıllarımızdan başlayaraq bu günə qədər bütün bədii nümunələrdə ana, vətən obrazı ön sırada dayanıb. Çünkü ana həyatın, insanlığın yaradıcısı, vətən isə onu boy-a-başa çatdırın, qayğısına qalib xoşbəxtliyə qo-

vuşdurən məkandır ki, onu anaya bərabər tutub Ana Vətən adlandıırıq. Ana və Vətənlə bağlı şeiri olmayan şaire rast gəlmək qeyri-mümkündür. Yaradıcılığında ana obrazını daha canlı və qabarlıq şəkildə oxucularına təqdim edən sənətkarlardan biri də çağdaş

poeziyamızın sayılıb-seçilən, Vətənə və Qarabağ döyüşlərində qəhrəmanlıq göstərən igid əşgərlərimizə həsr edilən şeirlərin və onlara bağlı oxunan mahniların mətninin müəllifi olan məhsuldar şairə Mahirə Nağıqızıdır.

Sərdar ZEYNAL
(Sərdar Səyyad oğlu Zeynalov),

Azərbaycan Yazıçılar Birliyi və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, filologiya elmləri doktoru, ADPU-nun Müasir Azərbaycan dili kafedrasının professoru

M.Nağıqızının yaradıcılığı geniş və çoxşaxəlidir. Onlara fundamental elmi əsərin müəllifi olmuşla yanaşı, həm də el bir o qədər də şeir kitarının müəllifi olan şairin yaradıcılığında ana obrazı digər obrazlardan daha qabarlıq şəkildə diqqəti cəlb edir. Onun yaradıcılığında Vətən, Ana obrazını bir-biri ilə müqayisə etmək qeyri-mümkündür. Anaya həsr olunmuş şeirlərini oxuyanda gözlerimiz qarşısında Vətən, Vətənə aid şeirlərini oxuyanda isə ana canları.

Mahirə Nağıqızının yaradıcılığı geniş olduğundan mən bu məsələ ilə bağlı fikirlərimi yalnız onun 2020-ci ildə nəşr olunan 411 sohifolik "Onun das nağılı" kitabında anaya həsr olunan şeirlərle bağlı söyləyəcəyim.

Şairin yaradıcılığı boyu anaya həsr etdiyi şeirlərin sayı ilə bağlı fikir söylemək qeyri-mümkündür.

Yuxarıda adını qeyd etdiyimiz kitabda şairin anaya həsr olunan üç şeiri verilmişdir.

Təkcə 2018-ci ildə (bir neçəsi 2017-ci ildə qələmə alınmışdır) yazılın şeirlərin içərisində, yəni bir il ərzində şairin anaya üç şeiri həsr etməsi onun anaya olan tükənməz məhəbbətinin

sözlə ifadəsi kimi də qiymətləndirmək olar. Göz yaşı anaların elindədir. Övladları xoşbəxtliyə qovusunda da, analarından ayrılib uzaq səfərə çıxanda da, uzaq səfərdən qayıdanda da anaların göz yaşı dayanmaq bilmir. Ananın sevincdən axan göz yaşının ağrısına tab etmək qeyri-mümkündür.

Övlad həsrinin onun qəlbində yaradacaq kədəri əvvəlcədən dyanan bu həsrin qarşısını almaga güclü çatmayanda güclü göz yaşı axıtmayaq çatır.

Övladın isə anasına "ağlama" deməkdən başqa ələci qalmır. Mahirə Nağıqızının şeirində olduğu kimi övlad üçün ağlayan anaya üz tutaraq şairə deyir:

*Yenə qəlbim göynətməsin qalbini,
Ağ saçını suya sərib ağlama.
Kim bölgəcək bölünməyən dordini,
Fəqan çəkib qərib-qərib ağlama.*

Hər kəsə məlumdur ki, ananın bir "can" kələməsi, saatımıza çəkilən bir işğalı ən ağırlı dərdimidən dermanı, narahat gecəlerimizin rahatlığıdır.

Lakin bunun qarşılığında bizim analarımızın dərdlərindən ərik olmağımız, onun dərdini azaltmağımız qeyri-mümkündür.

Şairin "Anama" (seh.273) adlanan bu şeirini oxuyanda gözərimizin qarşısına Qarabağ döyüşlərində şəhid olan, yaxud gedib qayitmayan oğulların yolunu gözləyən qalbi dağlı anaların matəmli obrazları dayanır.

Şairə şeirin ikinci bəndində anaya bu dünyada her şeyin göldi-gedor olduğunu söyleməklə, her bir kəsin bu gedər-gelməz yolun yolcusu olduğunu diqqəti çatdırmaqla onun dərdini azaltmağa çalışır və bu məqsədə yazır:

*Ah eləmə, ahu-zarin hədərdi,
Bu dünyada har şey göldi-gedərdi,
Göz yaşımnan göyötmişəm bu dərdi,
Təsəlli ver, durub-durub ağlama.*

Şairin "Anama" (seh.273) adlanan digər bir şeirində isə hər səfərə çıxan zaman hər şəyden əvvəl at ocağının ziyarəti, ana xeyir-duasıyla qarşılamb o xeyir-dua ilə yola salınma amı-menzəresi göz öününe golir. Səfərdən əvvəl üz tutduğu ata ocağının istiliyini ana qucağının istiliyi ilə müqayisə edən müəllif yazır:

*Gəldiyim həmin ev, həmin ocaqdır,
Sənin qucağıntıq güvənlə, isti.
Bilmirəm nə istək, nə umacaqdır,
Qəlbim bura çəkir hər səfəriştü.*

Bu cür ziyarətə səfərə çıxan hər bir kəs üz tuta bilər. Ancaq bu şeirin ele birinci bəndini oxuya yanda qəlbini birdən-birə kədər duyugular öz ağusuna alır. Çıxdığı səfərin sonunun necə qurtaracaqını dəqiqləşdirə bilməyən bir övladın yaşadığı duyguların poetik ifadəsi kimi.

Şairə öz dərdini-sorını öz canından artıq sevdidi anasından gizlədir, onun dərdinin üzərinə dərd gətirməkdən, sevincin üzərinə kölgə salmaqdan qorxur. O, yenice ayrıldığı anasını illərin həsrətisi kimi əzizləyir, ondan bir an belə ayrılığı illərin həsrətine bənzədir və yazır:

*Elə bil illərdir səni görmürəm,
Bu gün də görməsəm nəyim var itə,
Xoshal danışram, dərd bildirmirəm,
Üzümdən olanı oxusən yetər.*

Şairə dərdinin çıxığını dilinə getirib, onsu da dərdi böyük olan ananın dərdini artırmaqdan əkinir, söylenib, anasının dərdinin üstünə dərd qoymaq istəmir.

Dərdinin anasına söyləyib onun da dərdini artırmaqdan əkinən övlad buraya təkəcə ananı görüb, onunla xudahafizləşmək fikrində deyil. Onun bu səfərindən üzüa, qalib dönmək üçün ana xeyir-duasına ehtiyacı var. Elə bu fikirlə də şairə yazır:

*Elə bil təzədən doğulacam mən,
Titrək əllərindən tutsəm bir kərə.
Ay ana, neyniyim, deyə bilmirəm,
Ver xeyir-duanı çıxmən səfərə.*

Övladını yola salan ana da narahatdır. Onun hansı yaşıda olmasına baxmayaraq, o, anasının gözündə əşqədir. Ana övladı üçün etdiyi duaların qədəri ilə kifayətlənmir, bunun üçün Tanrıya müraciət edir, onu köməyə çağırır. Övlad ananın yaşadığı həyəcanı, keçirdiyi tələsi duyarqaq öz ürəyində deyir:

*Narahat baxırsan, gizli baxırsan,
Gözərsən davamı öz ahında sən.*

*Bilirəm min dəfə gedib çıxırsan,
Durursan Tanrının dərgahında sən.*

Şairənin anaya həsr etdiyi üçüncü şeiri də "Anama" (seh.272) adlanır.

Bu şeirdə anaların çəkdiyi əzab-əziyyət, övladlarına göstərdiyi əvəzsiz qayğı öz yuxusuna hamar qataraq sohərdən axşamadək onların qullığında dayanmaq, buna baxmayaraq üzündə həmişə təbəssümü qorub saxlamaq kimi müsbət keyfiyyətlər öz əksini tapiro. Müəllif bəs bəndlik şeirde yaratdığı ana obrazını oxucularına nümunə göstərir. Özünün çəkdiyi ağrı-əzabə baxmayaraq, həmişə övladlarının qarşısına gülərəzə çıxan, öz dərd-sorunu onlardan gizli saxlamağa çalışan müqəddəs bir ana obrazı yaradır. Milyonlara analara nümunə olə biləcək bir ana obrazı. Şairə obaşdan durub səkitə dolşa-dolşa (uşaqlar yuxudan durmasın deyə) ev işlərini yerinə yetirən anaya müraciətə deyir:

*Yadimdən çıxmaz ki, hər səhər erkən,
Elə gəzinərdin evdə yavaşdan.
Nə cür çatdırırırdın, deyə bilmərəm,
O boyda işləri durub o başdan...*

Bu qayğı təkəcə ananın övladlarına göstərdiyi qayğınn göstəricisi deyil, bu, həm də özündən sonra gələn xanımlara-qızlara nümunə göstərilən ana obrazıdır. Ana övladına nəyi isə sözə deyil, nümunə ilə göstərmək istəyir. Göstərmək istəyir ki, övladını sevən əsl ana necə olmalıdır, onlara necə qayğı göstərməlidir. Bu, bu gün övladlarını kiçik yaşlarında körpələr evinə, internatlar atıb qaçan tek-tək ana adına ləkə getirənləri analıq şərafını qorumaqə səsləyen bir acı çağrıdır.

Müəllif əsl ananın hansı keyfiyyətələrə malik olmasına bu şeirdə qəbarlı şəkildə ortaya qoyur.

Müəllifin şeirinin qəhrəmanı namazını və orucunu bir dəfə də olsun yadından çıxarmayan, əsl və nümunəvi bir Azərbaycan qadınıdır. Tapdığına sükr eden, onunla kifayətlənen bir Azərbaycan qadını. Elə bütün bunları nəzərdə tutaraq müəllif yazır:

*Hər günə sükr etdin sabah ertələr,
Yaddan çıxarmadın oruc namazı.
Bir nəfər görmədi, sən bir nəfər,
Həyətdən gileyli, bəxtən narazı.*

Mahirə Nağıqızı

Onun das nağılı

Bütün bu əzab-əziyyətinə baxmayaraq ana öz övladlarından qayğısı əsirgəmir, yorulub eldən düşə də, bu yorğunluğu övladlarından gizləməyə çalışır. Bunun üçün o heç vaxt üzündən təbəssümü azaltır, eksime daha da çoxaltımaqə çalışır. Öz acısını təbəssümə pərdələməyə çalışır; bunu duyan şairə yazır:

*Sənə açılan gün sənin deyildi,
Bizlə bölübüşən lap əvvəlindən.
Necə saxlayırdın möcüzə idи,
Yorğun gözlərində təbəssümə sən?!*

Müəllif şeirdə ananın üzündə yaşatdığı bu təbəssümü övladlarının həyatda qazandıqları ən qıymətli var-dövlət hesab edir. O hesab edir ki, uşaq yaşlarından başlayaraq ana təbəssümü ilə ehənə olunan hər bir kəsin qisməti xəş bir gelecekdir.

Şairə bu fikri sözlə ifadə edərək yazır:

*O gözün nuruyla dünya göründü,
Oradan başladığ yolumuz bizim.
Həmin təbəssümüdür, bəlkə də, indi,
Ən böyük sərvəti hər birimizin.*

Müəllif şeirin sonunda belə bir noticəyə golir ki, həyatda nə varsə, hamisinin özünə görə qəderi, qıyməti var. Həyatda nə varsə o müəyyən deyərə, qıymətə malikdir. Həyatda olan bir varlıq var ki, ona qıymət vermək, deyər vermək, onu deyərləndirmək insan düşüncəsindən kənar bir məsələdir. Bunu nəzərə alan şairə şeirin son bəndində deyir:

*Ay ana, bilişəm bu kainatda,
Qiyməti nə varsə oyun-oyuncaq.
Hər şeyin qiyməti olur həyatda
Sənin qiymətini tapmadım ancaq.*

Ana zehmetinə, ana sevgisinə dəyər verməyi bacarmaq hər kəsə, hər övladı, hər şairə qismət olən qabiliyyət deyildir. Özü də analıq şərafını daşıyan bir şəxsin-bir şairənin anaya verdiyi qıymət tamamilə başqa bir məsələdir.

Biz elə golir ki, anaya həsr edilən bu şeirləri oxuyan hər gənc qız əsl ananın hansı keyfiyyətlərə sahib olacaqını bu şeirlərdən öyrənəcək, bu şeirlərdə söylenənləri öz həyati istəklərinə çəvirəcək.

**BDU-nun SABAH
tələbəsi milli
kibertəhlükəsizlik
yarışmasının
qalibi olub**

Bakı Gənclər Mərkəzinin və Kibertəhlükəsizlik platformasının birgə təşəbbüsü ilə ilk genişmiqyaslı "HackBaku" milli kibertəhlükəsizlik yarışması keçirilib.

Bakı Dövlət Universitetinin (BDU) SA-BAH qruplarının "Kompüter elmləri" ixtisasının IV kurs telebəsi Beyrək Əsgərzadə yarışmanın "CTF" istiqaməti üzrə qalib olub. "CTF" yarış programının professional infrastruktur "Gais Cyber Security" kibertəhlükəsizlik şirkətinin mütəxəssisləri və onlara rəhbərlik edən Türkiyənin tanınmış mühəndisi Numan Turle tərəfindən qurulub.

Qeyd edək ki, "HackBaku" yarışması 3 mərhələdə keçirilib. Yarışda ölkəmizin ən güclü hakerləri öz bacarıqlarını sınayıblar. Yarışın əsas məqsədi kibertəhlükəsizliyin inkişafına və bu sahədə olan gənclərə dəstək verməkdir.

BMU tələbələri üçün "STEAM Azerbaijan" layihəsinə qoşulmaq imkanı

Bakı Mühəndislik Universitetinin (BMU) tələbələri Azərbaycan Respublikası Təhsil İnstututunun dəstiyyi ilə 2019-2020-ci tədris ilindən start götürən "STEAM Azerbaijan" layihəsinə qoşula bilərlər.

BMU-dan bildirilib ki, "Beynəlxalq STEAM Azərbaycan Festivalı 2022"-də iştirak etmə üçün müvafiq şərtlər nəzərdə tutulur. Belə ki, müsabiqəyə bir lajihə rəhbəri və üç tələbə olmaqla,

la, dörd nəfərdən ibarət komandanalar qatıla bilər. Layihə rəhbərinin eyni kateqoriya üzrə bir neçə komandaya rəhbərlik etməsi də mümkündür. Bundan başqa, hər şagird yalnız bir komanda tərkibində iştirak və bir kateqoriya üzrə yarışa biler. Müsabiqədə iştirak üçün tələb olunan qeydiyyat (<https://saf.steam.edu.az/az/registration/105>) 31 oktyabr 2022-ci il tarixinə qədər davam edəcək. Qeydiyyat bitdikdən sonra komandalara seçim mərhələləri haqqında məlumat veriləcək.

Qeyd edək ki, cari ilin 5-9 dekabr tarixlərində "Bakı Ekspoz Mərkəzi"ndə baş tutacaq festival 10 yarış və 1 sərgi kateqoriyası üzrə təşkil olunacaq. Festivalın keçirilməsində məqsəd STEAM əsaslı tədrisin təşviqi, şagirdlər arasında XXI əsr bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi, yaradıcı, rəqəmsal texnologiya biliciliyi olan şagird və tələbələrin aşkarlanması və şəbəkələşməsi, innovasiyalar və rəqəmsallaşma üzrə beynəlxalq təcrübənin öyr

MÜƏLLİM

cəmiyyətin etibar etdiyi şəxsdir

Səltənət Qurbanova Gəncə Dövlət Universitetində Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimliyi ixtisası üzrə bakalavr və magistr təhsili alıb. Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən keçirilən Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə 3-cü qrant müsabiqəsində “Eşitkili öyrənmə”, 4-cü qrant müsabiqəsində isə “Rəqəmsal zəka” layihəsi ilə qalib olub. 2022-2023-cü tədris ilində müəllimlərin işə qəbulu müsabiqəsində uğurlu nəticə edərək Gəncə şəhər İ.Qayıbov adlına 1 nömrəli tam orta məktəbə müəllimlər təyin olunub.

- Səltənət xanım, pedaqoji fəaliyyətinizdə müəllim kimi möqsədinizi nə dan ibarətdir?

- Ən əncül möqsədim öyrənmək və öyrətməkdir. Çünkü yaşamaq isteyirik, yaratmaq. Bir de cəmiyyəti irəli aparmaq, inkişaf etdirmək isteyirik, öyrənmə və öyrətməkdir. Biliyik ki, müəllim gənc nəslin mənəvi aləminin memarı və cəmiyyətin etibar etdiyi şəxsidir. Onun möqsədi Azərbaycan dövləti qarşısında öz mesuliyyətini dərk edən, insan hüquqları və azadlıqlarına hörmətlə yanaşan, vətənpərvərlik hisslerini sahib və azərbaycanlıq ideyalarına sadıq olan, müstəqil və yaradıcı düşüncənən vətəndaş və şəxsiyyət yetişdirməkdir.

- Sınıfda dərsin gedisi necə nizamlanırınız?

- Müəllimlik şagird dərsi bilmədikdən və manfi davranış göstərdikdən başlayır. Mən adətən həmin şagirdə müasirliklərə yoxlanırıam. Məsələn, qrup işi zamanı həmin şagirdi qrup rəhbəri təyin edirəm və ya fərdi təsirçisi verirəm, həmin şagirdi ləhədə işləmə-

yə dəvet edirəm. Sonra müxtəlif metodlardan istifadə edərək şagirdin diqqətini dərsə və yonoltmeye çalışıram. Beləliklə, dərsin gedisi təqədümə mane olan həmin şagird tədris prosesinə cəlb olunur. Çox vaxt şagirdlərimə “dərsi necə keçək səzsin üçün maraqlı olar?” şübhə ilə müraciət edərək yazılı cavablar alırəm və deyilən təkliflərənən sonra dərs prosesini ona da uyğun qururam.

- Sizən, xaxış müəllim olmaq çətindir, yoxsa sağlamdır?

- Hər ikisinin öz müsuliyyəti və çətinlikləri var. Müəllim olaraq öyrəməyin, şəxsiyyət yetişdirməyin çətinliklərini bilirik, çünki şagirdlərin hamısı eyni olur. Öyrənmə bacarıqları aşağı olaraq şagirdlərimiz dərəcədən şagirdlərimizdir. Son dövrələrdən sonra yüksək balla müəllimlik peşəsinə yüksək məsələlərənən mənəvi mövqelərini təqədümə etmək istəyən şagirdlər var. Onları doğru yönəldirmək, tədris prosesinə cəlb etmək dəha çətin olur. Ona görə müəllimliyin yarısı da şagirdləri həvəsliedməyin yollarını bilməkdən ibarətdir. Anma: öyrənmə bacarıqları yüksək olan şagirdlər öyrəmə bacarıqları yüksək olan müəllim qarşılıqla, nə müəllim olmaq çətin olar, nə də şagird. Ona görə də her kas öz üzərinə

düşən işin müsuliyyətini dərk edərək yoluна davam etməlidir.

- Müəllimlik peşəsinə on cənəd qızıl məqam nadir?

- İlk önce ixtisasını müükemmel biləmdik, çünki ixtisasını müükemmel biləməyən müəllim şagirdə yüksək təhsil vərə biləm. Daha sonra zamanın tələbələri ilə əyaqlaşmışdır. Diger diqqət edilmiş məqam inkisafı və yeniliyə açıq olmaqdır. Müəllim şagirdə hazır bilikləri verməməli, onun beynində fikrin meydana gəlməsinə, yaranmasına kömək göstərməlidir. Son dövrələrdə qəbul imtahanlarında yüksək balla müəllimlik peşəsinə sevgisinin artmasının, həmçinin müəllim olmaq üçün qoyulan tələbələrin şəffaflığı ilə bağlıdır.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmağa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagirdlərinizə həyatı dərəndən anlaşmaları üçün hansı kitabi oxumağı tövsiyə edərdiniz?

- Maraqlı sualdır. Belə vaxtda özü mən həyati anlaşılmışa kömək edən və təsirli vo faydalı hesab etdiyim Vüdud Babanlının “Vicdan susunda” əsərini tövsiyə edərdim. Çünkü bu əsərdə yüksək vətəndaşlıq, nəciblik, xeyir-xəahlıq həlləri ilə cütlüq, paxlılıq, sırf şəxsi mənəvi güdən bədxalıq kimi çirkin emallar qarşı-qarşası durur. Düşünürəm ki, bu əsər həyati dərindən dərk etmek üçün şagirdlərimə on təsirli vəsitedir.

Ramina MƏMMƏDOVA,
Gəncə-Daşkəsan RTİ-nin
ictimaiyyətsənəcəsi
məsul şəxsi

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmağa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmağa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmağa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyyət hər zaman olub, bu münasibətin belə davam etməsi üçün dələmən goləni etməyə çalışıram. Bütün şagirdlər istəyik ki, öz müəllim

ləmləri onlara şəxsiyyət kimi yanaşın. Bu istəyi hər zaman nozora almışam. Bundan başqa, şagirdlərinin problemləri ilə fərdi şəkildə maraqlanıb, onların etibarını qazanmaşa çalışıram ki, cənədlik çəkidləri möqamlaqlarda əcnəmədən məndən kömək istəye bilsinlər.

- Şagird və müəllim münasibəti...

- Şagirdlərləmə aramızda hörmət və sevgiya dayanan somümüyy

“Psixologyanın aktual problemləri”

Oktjabrın 27-də Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində (ADPU) “Şöhrət” ordenli, Əməkdar elm xadimi, psixologiya elmləri doktoru, professor Əbdül Əlizadənin 90 illik yubileyinə həsr olunmuş “Psixologyanın aktual problemləri” Respublika elmi konfransı öz işinə başlayıb. Konfransda ali və orta ixtisas tehsili müəssisələrinin rəhbərləri, ictimai xadimlər, tanınmış psixoloqlar və pedaqoqlar iştirak ediblər.

ADPU-da Respublika elmi konfransı

Konfrans iştirakçıları əvvəlcə professor Ə.Əlizadənin elmi əsərlərindən ibarət sərgi ilə təmən olublar.

Plenar iclası giriş sözü ilə açan ADPU-nun rektoru, konfransın təşkilat komitəsinin sədri professor Cəfər Cəfərov görkəmli alim Əbdül Əlizadənin Azərbaycan psixologiya elminde yeni məktəb yaranan böyük şəxsiyyət olduğunu diqqətə çatdırıb və onun elmi irsinin öyrənilməsində bu konfransın əhəmiyyətindən söz açıb.

Rektor Respublika elmi konfransında üç bölmə üzrə psixologiya elminin müasir problemləri -nə dair müxtəlif ali təhsil və elmi-tədqiqat müəssisələrindən daxil olmuş 100-ə qədər məruzinin dinlənilecini qeyd edib.

ADPU-nun elm və innovasiyalar üzrə prorektoru, konfransın təşkilat komitəsinin sədri müvənni professor Aşəf Zamanov ADPU-nun görkəmli alimlərinin elmi irsinin öyrənilməsi və yaşıdalması məqsədi ilə silsilə tədbirlərin icra olunduğunu diqqətə çatdırıraq, yüksəkxitəsli mütəxəssislerin hazırlanmasında və psixologiya elmi sahəsində professor Ə.Əlizadənin uğurlarından bəhs edib, onun naliyyətlərinin ölkə rəhbərliyi tərafından hemişi yüksək qiymətləndirildiyini vurgulayıb. Natiq, Ə.Əlizadənin uzun illər ərzində rəhbərlik etdiyi ADPU-nun Ümumi psixologiya kafedrasında alimo hər edilmiş xüsusi güşənin açılmasına da konfrans iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Cıxiş edənlərdən Bakı Mühəndislik Universi-

tetinin rektoru professor Həvar Məmmədov, ADPU-nun İbtidai təhsil fakültəsinin dekanı professor Fərrux Rüstəmov, Məktəbəçərədə təhsil fakültəsinin dekanı dosent Naila Hüseynova, BDU-nun Pedaqogika kafedrasının professoru Hikmət Əlizade, Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzərdən Musiqi Kollegicinin direktoru professor Nazim Kazımov, ADNSU-nun nəzərdən Sənaye və Texnologiya Kollegicinin direktoru dosent Faig Şahbazlı, Təhsil İnstitutunun direktor müavini Aydin Əhmədov, professor Şahlar Əsgərov və dosent Hökümə Əliyev Azərbaycan psixologiya elminin inkişafında professor Əbdül Əlizadənin müstəsna rolundan söz açıraq böyük alimin ilk milli taksonomiyaları yaratdığını xüsusi vurğulamış, eyni zamanda onun necib insani dəyərlərə malik böyük şəxsiyyət olduğunu bildiriblər.

Konfransda professor Ə.Əlizadənin seçilmiş əsərlərindən ibarət çoxcılaklı ilk cildi də təqdim olunub.

ADPU-nun Ümumi psixologiya kafedrasının müdürü professor Ramiz Əliyev isə “Professor Əbdül Əlizade” mövzusunda morzu ilə çıxış edib.

Plenar iclasdan sonra Respublika elmi konfransı “Əbdül Əlizade yaradıcılığında psixopedagoji məsələlər”, “Psixologiyada gender problemləri” və “Şəxsiyyət və etnopsixologiyann aktual problemləri” bölmələrində işini davam etdirib.

Cavid HÜSEYNOV,
ADPU-nun mətbuat katibi

LDU-da Təhsil Tələbə Krediti Fondu ilə birgə maarifləndirici tədbir

Lənkəran Dövlət Universitetində (LDU) Təhsil Tələbə Krediti Fondu (TTKF) rəsmi şəxslərinin iştiraku ilə maarifləndirici tədbir keçirilib.

Universitet tələbələrini, xüsusən de I kursda təhsil alanları fondun təklifi etdiyi imkanlar barədə məlumatlaşdırmaq məqsədi daşıyan tədbiri LDU-nun ümumi işlər

ləbələrinin diqqətine çatdırıb. Fondun İdarə Heyətinin sədri Araz Paşayev tədbirdə geniş təqdimatlı çıxış edib. O, fondun yaradılması, fəaliyyəti, fond tərəfindən bu günədək görünen işlər barədə geniş məlumat verib. Bildirilər ki, güzəştli kredit alı təhsili cəmiyyətin bütün təbəqələri üçün əlcətan edir, aztəminatlı ailələrin üzərinə düşən yüksək azaldır, ödənişli əsaslarla oxuyan tələbələrin təhsil maraqlarının qarşılıqlılaşmasına xidmət edir.

Tədbir tələbələri maraqlandıran sualların cavablandırılması ilə yekunlaşib.

Dünya reytinqlərində irəliləyən universitetlərin sırrı nədədir?

Oktyabrın 12-də Böyük Britaniyanın “Times Higher Education” nəşri dünyada universitetlərinin növbəti reytinqini (World University Rankings 2023) açıqlayıb. Reytinq - qə 104 ölkə və region üzrə 1799 universitet daxil edilib. Bu ilki reytinqdə 15,5 milyondan çox tədqiqat nəşri üzrə 121 milyondan çox sitat təhlil olunub və dünya üzrə 40,000 alimiin sorğu cavabları daxil edilib. Oksford Universiteti ardıcıl yedinci ildir ki, reytinq - qə başlılıq edir. Reytinqin ilk 10-luğunu dənənin ən nüfuzlu universitetlərindən təşkil olunub. Reytinqin 1500+ sıralamasında Bakı Dövlət Universiteti də yer alıb.

Ümumilikdə baxsaq, uzun illər reytinqlərde dominanlıq edən ABŞ universitetlərinin sayı bir qədər azalmaqdır. Yuxarı sıvyyalarda ABŞ universitetləri hələ də dominantlıq etə də, ümumi ölkə natiçələrində geriye məsahide olunmadı. Çin, Səudiyyə Ərəbistanı və BƏÖ ölkələrinin universitetləri isə reytinqlərde irəliləyədə davam edirlər. Afrika ölkələri da yeni açılan reytinqlərde kifayət qədər inkişaf nümayiş etdiriblər.

Bəs irəliləyən universitetlərin sırrı nədədir? Onlar hansı strategiyalarndan istifadə edirlər? Bu suallara cavab tapmaq və təcrübələri öyrənmək üçün ilk növbədə reytinqlərin hənsi indikatorlar üzrə tətbiq olunduğu baxmaq vacibdir. Dünya universitetləri reytinqlərini tətbiq edərkən 5 sahədə 13 indikatora baxılmalıdır. Təhlil olunan 5 sahənin hər birinin çəkisi fərqlidir: 1) tədqiqat 30%, 2) tədqiqatlara istinadlar 30%, 3) tədris 30%, 4) beynəlxalq əməkdaşlıq 7,5%, 5) sənaye ilə əlaqələr 2,5%. Göründüyü kimi, təhlil olunan istiqamətlərin əsas çəkisi, 60% məhz tədqiqatlar ilə bağlıdır. Reytinq cədvəlində ilk 100-ə daxil olan universitetlərin göstəricilərini təhlil etdikdə məlum olmuşdur ki, reytinq ballarında on çox irəliləmə tədqiqat və istinad indikatorlarında müşahidə olunub.

İlk 100-ə daxil olmayan, lakin reytinqlərde sürətlə irəliləyən Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Nigeriya, Misir, Pakistan və Polşa universitetləri həm tədqiqatların höcmi artmasında, həm də tədqiqatların istinadların artmasında yüksək nəticə göstərməşlər. Bu ölkələrin tədqiqatlarına istinad olunan elmi işlər baxımda isə məlum olur ki, beynəlxalq əməkdaşlıq tədqiqat potensialının artırılmasında əsas rol oynamışdır. Belə ki, elmi işlərin və onlara istinadların artmasına sebəb xarici ölkə tədqiqatçıları ilə həmin ölkələrin alimlərinin hemməlliş olmaqlarıdır.

Reytinqlərdə yüksək nəticələr göstəren universitet-

Rüfat ƏZİZOV,
Azərbaycan Respublikasının
Təhsil İnstitutunun direktoru

baxanda məlum olur ki, beynəlxalq əməkdaşlıq daha çox regional səviyyədə olmuşdur. Afrika ölkələri bir-birləri ilə dənədə çox əməkdaşlıq etmiş və nəticədə birgə elmi işlər yüksək reytinqli jurnalarda dərəcə bilmüşlər. Məsələn, Nigeriya alimlərinin hemməlliş olduqları məqalələrin 28% Asiya Pasifik və 25% Afrika ölkələri alimləri ilə birgə elmi işlərin nəticələri olmuşdur və Pakistan alimləri dənədə çox Çin və Səudiyyə Ərəbistanı alimləri ilə birgə hemməlliş olmuşlar.

Reytinqlərdə yüksək nəticələr göstəren universitet-

Göründüyü kimi, təhlil olunan istiqamətlərin əsas çəkisi, 60% məhz tədqiqatlar ilə bağlıdır. Reytinq cədvəlində ilk 100-ə daxil olan universitetlərin göstəricilərini təhlil etdikdə məlum olmuşdur ki, reytinq ballarında on çox irəliləmə tədqiqat və istinad indikatorlarında müşahidə olunub.

İlk 100-ə daxil olmayan, lakin reytinqlərde sürətlə irəliləyən Səudiyyə Ərəbistanı, BƏƏ, Nigeriya, Misir, Pakistan və Polşa universitetləri həm tədqiqatların höcmi artmasında, həm də tədqiqatlara istinadların artmasında yüksək nəticə göstərməşlər.

Tələbələr FAB-da istehsalat prosesi ilə tanış olublar

Bakı Ali Neft Məktəbinin (BANM) tələbələri “FAB Boya və Kimya Sənayesi” MMC şirkətində olublar. BANM-in “Neftçi Mühəndisler Cəmiyyəti”nin təşkilatçılığı ilə təşkil edilən ekskursiyada tələbələr “FAB Boya və Kimya Sənayesi” MMC-nin istehsalat sahələri və laboratoriyaları ilə tanış olublar.

Tələbələr məhsulların hazırlanma prosesini, “FAB Akademiyası” laboratoriyalarında həyata keçirilən sınaq və təcrübələri izləyiblər. Ekskursiyanın sonunda tələbələrə FAB tərəfindən rəmzi hədiyyələr təqdim edilib.

Macaristanlı alim tələbələrə mühazirə oxuyub

Macaristandan Miskoç Universitetinin alimi Adam Bereczk Erasmus+ beynəlxalq mübadilə programı çərçivəsində Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (UNEC) olub.

Macaristanlı alim UNEC tələbələrinə “Sosial sahibkarlıq” və “Biznes planlaşdırma” mövzularında mühazirə keçib, mövzu ilə bağlı tələbələrlə müzakirələr aparıb.